

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Ivo Strejček: Editorial

Jiří Weigl: Pozdě bycha honit

Hana Lipovská: Fiskální blouznění Evropské komise

Otázka IVK: Francouzské prezidentské volby – je možná zásadní změna francouzské politiky? (**Jiří Weigl, Jan Keller, Lenka Zlámalová, Ivo Strejček, Zdeněk Müller, Tomáš Břicháček, Aleš Valenta, Miroslav Novák, Michaela Ševčíková, Petr Kaniok, Michal Mocek, Ladislava Chateau, Josef Brož, František Mrázek**)

Ladislav Jakl: Zpráva z prezentace knihy T. Břicháčka

Editorial

Blíží se francouzské prezidentské volby, které – ať už dopadnou jakkoliv – budou zřejmě jak pro Francii, tak i pro EU významným milníkem. S tímto vědomím k této události v Institutu Václava Klause přistupujeme, a proto jsme se v březnovém vydání Newsletteru rozhodli položit otázku k tématu francouzských voleb lidem, kteří k tomu mají co říci. Ostatně, počínali jsme si obdobně i v případech tehdy se blížících zlomových okamžiků před hlasováním ve Velké Británii o odchodu z EU nebo před prezidentskými volbami v USA. A stejně jako v případě brexitu a amerických prezidentských voleb nás názory dotázaných záměrně zajímají ještě předtím, než k volbám ve Francii dojde a všichni budou znát jejich výsledky.

Již plný jeden rok se my z IVK snažíme pravidelně formulovat a nabízet „Stanovisko IVK ke dni“, ve kterém glosujeme či nabízíme náš pohled na aktuální dění v české společnosti a v zahraničí. A myslíme si, že některá z těchto stanovisek patří také na stránky našeho Newsletteru. Dnes jsme pro vás vybrali jeden z aktuálních a britkých názorů ředitele IVK Jiřího Weigla.

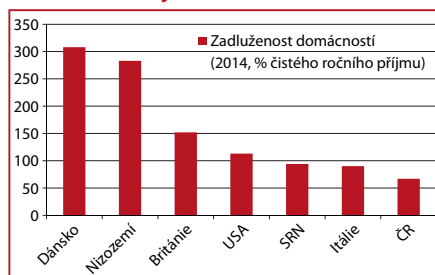
Institut Václava Klause před nedávnem, mezi jinými tituly, vydal pozoruhodnou knihu právníka Tomáše Břicháčka „Unie ve víru migrační krize“. Obsahově cenná publikace, která detailně a kriticky mapuje počínání EU v tak zásadním problému, si našla velké množství čtenářů a vybědla nás v únoru k uspořádání semináře, který moderoval Václav Klaus a na kterém vystoupil autor. Zajímavou zprávu z této akce vám v dnešním vydání nabízí Ladislav Jakl.

Kromě toho, že v nejnovějším Newsletteru IVK najdete i další texty, moc bychom si přáli, aby se vám celé aktuální vydání líbilo, nabídlo témata k zamyšlení a třeba vás i něčím obohatilo.

Ivo Strejček

BŘEZNOVÝ GRAF IVK

Zadlužují se Češi nadměrně?

Pramen: OECD, 2016

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institut Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 17. 3. 2017

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Když se u nás loni vzpomínalo 25. výročí zahájení naší privatizace, ve veřejném prostoru stále dostávaly hlavní prostor politické in-vektivy staré jako naše privatizace samotná. Podle nich prý Václav Klaus a jeho tým, který naši transformaci vymysleli a řídili, dali přednost kupónové privatizaci a novým českým kapitalistům, z nichž někteří později z různých důvodů nespěli, místo aby podniky předali renomovaným zahraničním vlastníkům, kteří by zajistili jejich prosperitu.

Nejde o to, že takto tehdejší dilema privatizátorů nikdy nestálo, že renomovaní zahraniční zájemci existovali pouze pro nemnoho vybraných, již tehdy relativně špičkových českých podniků, a že model mladoboleslavské Škody nebyl všeobecně použitelný. Pravdou je, že Václav Klaus podporoval české podnikání, protože věděl, že vůbec není jedno, komu významné firmy v zemi patří. Následující vlády, paradox-

ně především ty socialistické, šly na ruku zahraničnímu kapitálu, který dnes českou ekonomiku prakticky ovládá.

A náhle, možná díky předvolební době, si média i politici začali všimát, že naše ekonomika sice zdánlivě prosperuje, ale lidé, kteří v ní pracují, z toho mnoho nemají. Že mzdy rostou málo, zato zisky nadnárodních firem maximálně a stovky miliard korun každoročně odplývají do zahraničí. Zavírání příjmových nůžek směrem k Západu se nekoná. Ono totiž opravdu není jedno, jestli ony firemní zisky zůstávají v zemi nebo tečou do zahraničí, jestli ti, kteří je dostávají, v této zemi žijí a mají zájem na její prosperitě, nebo se snaží pouze odsát maximum do ciziny.

Celá léta tolik českých politiků a novinářů v zápalu boje s klausovskou transformací tleskalo přeměně naší země ve špatně placeného subdodavatele nadnárodních a především německých firem. Teď se na jednu diví, za jak krátký konec v tomto vztahu taháme a že naše zdánlivá prosperita ve skutečnosti obohacuje jiné. Nezapomeňme na to, až nám zase budou opakovat ty staré pomluvy o naší privatizaci.

Stanovisko ke dni 2. 3. 2017

Fiskální blouznění Evropské komise

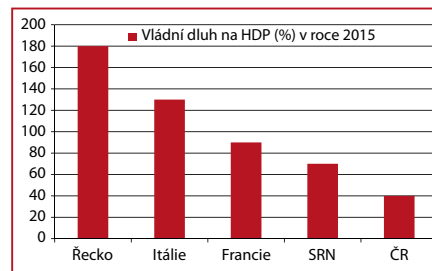
Hana Lipovská,
Ekonomicko-správní
fakulta MU

Na konci loňského roku vystoupila kancléřka Merkelová na volebním sjezdu CDU v Essenu s projevem, ve kterém mimo jiné varovala před porušováním fiskálních pravidel Evropské unie. Nedodržování *Paktu stability a růstu* podle ní může uvrhnout eurozónu do druhé krize. O několik dní později britský expremiér David Cameron řekl, že eurozóna stojí před novou krizí, neboť její členské státy postrádají společnou fiskální a daňovou politiku. Oba politici se ve svých výročích mýlí, pokud hovoří o „nové krizi eurozóny“. Dluhová krize Unie neskončila, nebyla řešena ani vyřešena. To, čemu členské státy eurozóny v současnosti čelí, je pouze pokračováním, druhou vlnou, krize.

Dluhová krize Unie neskončila, nebyla řešena ani vyřešena.

Na první vlnu krize reagovaly evropské vlády úspornými opatřeními a – mnohdy zcela nevhodnými a chybně cílenými – škrtky. Přesto mezi lety 2008 a 2015 vzrostl průměrný dluh 28 členských států Evropské unie z 61 % na 85 % HDP. Řecký vládní dluh (navzdory částečnému odpisu) vzrostl ze 109 % na 177 %, španělský z 39 % na 100 % a slovenský dluh se v poměru k HDP téměř zčtyřnásobil z 22 % na 83 %. Střed-

Obrázek 1: Relativní hodnota vládního dluhu ve vybraných zemích EU

Zdroj: Eurostat

nědobý růstový potenciál eurozóny jako celku klesl během krize o polovinu; v roce 2015 rostla eurozóna tempem 1,5 % (oproti 2,6 % růstu ekonomiky Spojených států).

Opatrné přípravy evropských orgánů na druhý poryv krize naznačují, že pro rok 2017 je plánována zcela nová strategie. Nejprve rozhodla Evropská komise v polovině listopadu o odpuštění sankcí Portugalsku a Španělsku za nadměrný deficit odporující *Paktu stability a růstu*. Průměrný deficit rozpočtu v letech 2008–2015 přitom činil 8 % v případě Španělska a 7,2 % v případě Portugalska. Zároveň s tímto krokem Komise (neúspěšně) zesílila nátlak na Německo s cílem přimět ministra financí Schäubleho k *expanzivní fiskální politice* (právě na tento nátlak kancléřka Merkelová ve svém essenském projevu reagovala). Posledním a nejdůležitějším krokem bylo zveřejnění „*Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, ECB, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru*

regionů s budovatelským názvem Směrem k pozitivní orientaci fiskální politiky pro eurozónu (Tisk COM(2016) 727 ze dne 16. 11. 2016).

Evropská komise chce obnovit ekonomický růst stagnující eurozóny pomocí diskreční fiskální politiky.

V krizových letech 2011–2013 byla expanzivní monetární politika doprovázena restriktivní politikou fiskální. Nekonvenční monetární politika evropských centrálních bank nepřilíš překvapivě ekonomický růst obnovit nedokázala. Evropská komise proto chce obnovit ekonomický růst stagnující eurozóny pomocí diskreční fiskální politiky.

Pakt stability a růstu v souladu s Maastrichtskou smlouvou po členských státech eurozóny požadoval nejvýše tříprocentní schodek státního rozpočtu. Už tato umělá hranice byla ekonomy (v čele s prezidentem Václavem Klausem) mnohokrát kritizována. Mnohokrát bylo opakováno, že 3 % neodděluje zdravé veřejné finance od nezdravých, nýbrž veřejné finance nemocné od velmi nemocných. Mnohokrát bylo zdůrazňováno, že jediný možný státní rozpočet je rozpočet sestavený jako vyrovnaný či dokonce mírně přebytečný. Evropská komise však ve svém novém *Sdělení* zachází mnohem dále. Podle její antifiskální politiky jsou rozpočtové přebytky v eurozóně nežádoucí. Novou strategií se tak stává politika vládních výdajů a investic na úkor deficitu státního rozpočtu. Podle odhadů Komise je k opětovnému zvýšení růstového poten-

NOVINKA

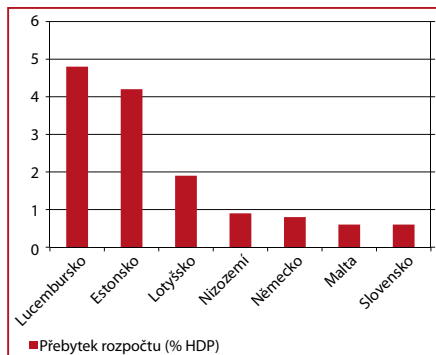
Nakladatelství **Grada** nabízí knihu **Hany Lipovské „Moderní ekonomie“** (2017). Kniha je moderním průvodcem po světě vědy, která ovlivňuje náš každodenní život. Tato netradičně pojatá učebnice je plná zajímavých příkladů doprovázejících poutavý výklad, pracuje s ukázkami z denního tisku, obsahuje úkoly formou her, křížovek, osmisměrek. Jejím cílem není jen předání základních ekonomických znalostí, chce především naučit studenty a další zájemce o ekonomii myslet samostatně, kriticky – a ekonomicky. Předmluvu napsal **Václav Klaus**.

256 stran.

objednávky na: www.grada.cz

ciálu nutná fiskální expanze o objemu minimálně 0,5 % hrubého domácího produktu eurozóny (EPSC *Strategic Notes: Towards a Positive Euro Area Fiscal Stance Supporting public investments that increase economic growth*. 23. 11. 2016).

Obrázek 2: Ekonomiky eurozóny vykazující přebytkový rozpočet (2016)

Zdroj: EPSC a Eurostat.

V současnosti je přitom mezi devatenácti členy eurozóny pouze šest ekonomik s přebytkem státního rozpočtu (viz obrázek 2). Ostatních třináct ekonomik vykazuje dlouhodobé rozpočtové deficity. S výjimkou Německa jsou navíc všechny přebytkové ekonomiky velmi malé – jen stěží si lze představit, že by fiskální expanze Malty mohla podpořit ekonomický růst celé eu-

rozóny. Přesto si Komise vysnila absurdní ekonomický svět. V něm mají členské státy, které dosáhly svého fiskálního cíle, provádět expanzivní politiku namísto států, kterým vysoký deficit kvůli Paktu o stabilitě a růstu expanzi neumožňuje.

Podle její antifiskální politiky jsou rozpočtové přebytky v eurozóně nežádoucí.

Hlavní problém svého expanzivního úsilí spatřuje Komise v *asymetrii fiskálního rámce*: „*pravidla mohou zakázat vysoké schodky, snížení rozpočtových přebytků však mohou pouze předepsat, nikoli je uložit*“ (EK 2016, s. 3). Nerovnoměrné výsledky jednotlivých států (Komise si pro ně dokonce vytváří nový termín „*fiskální agregát*“) prý *není ekonomicky úplně smysluplné*, neboť státy, které by expanzi dělat chtěly a potřebovaly, ji kvůli Paktu provádět nemohou. Naopak státy, které by fiskální expanzi provádět mohly, žádnou expanzi nepotřebují. Řešení, které Komise navrhuje, vede zcela nepřekvapivě k hlubší integraci a dalšímu okleštění hospodářské politiky národních států, neboť „*aby bylo možné překonat riziko situace, v níž bude ztrácet eurozóna jako celek, je nezbytné nalézt kolektivnější přístup*“ (EK 2016, s. 3).

Argumentace Evropské komise je stále stejná: zatímco monetární politika je pro celou eurozónu jediná a centralizovaná v rukou Evropské centrální banky, devatenáct různých fiskálních politik si řídí devatenáct národních vlád. Tato relativní nezávislost je Komisi už od přijetí Maastrichtské smlouvy nepříjemnou překážkou na pochodu od Evropského společenství k Evropské politické unii. Krize eurozóny tak představuje pro bruselské technokraty vynikající příležitost, jak unifikovat a centralizovat i fiskální politiku – úkol, který se jim v minulosti našťástí opakovaně nedařil.

Krize eurozóny tak představuje pro bruselské technokraty vynikající příležitost, jak unifikovat a centralizovat i fiskální politiku.

Sdělení Komise končí výhruznou větou: „*V březnu 2017 předloží Komise další směry týkající se budoucnosti evropské hospodářské a měnové unie jako součást bílé knihy o budoucnosti Evropy*“ (EK 2016, s. 13). Po předchozím útoku na monetární politiku tak bude rok 2017 ve znamení nezodpovědné a nebezpečné snahy o společnou fiskální politiku. O důvod více, proč stojí za to stát mimo eurozónu. ■

OTÁZKA IVK

At' dopadnou francouzské prezidentské volby jakkoli, je možná zásadní změna francouzské politiky?

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Francie již delší dobu čelí závažným vnitropolitickým problémům a z nich plynoucímu zhoršování svého postavení v Evropě. To se odráží v nestabilní domácí politické situaci a krizi tradiční pravice i levice. Nadcházející prezidentské volby jsou proto důležitým testem, zda země je schopna dosavadní neúspěšný kurz korigovat, nebo bude dále pokračovat snaha za každou cenu udržovat status quo bez naděje na zlepšení.

Francie v posledních letech přestala být v EU partnerem stále silícího Německa. Díky euru vzala za své konkurenceschopnost francouzských firem, země je předlužená, bobtná bezpečnostní krize a problémy s paralelní muslimskou společností migrantů a jejich potomků.

Postavení Francie v Evropě zásadně změnil brexit. Bez Velké Británie nemá Francie šanci na vyvážení německé síly v EU, která

v pobrexítové Unii výrazně naroste. Tradiční představa EU jako platformy pro obnovu francouzského velmocenského postavení ve světě padá a střídá ji vize Francie plně podřízené svému věčnému východnímu soupeři, neboť k tomu bude pokračování dosavadního směru evropské integrace nevyhnutelně směřovat. To není vize přijatelná jak pro většinu veřejnosti, tak i pro velkou část elit. Podstatná změna francouzské politiky je proto očekávatelná bez ohledu na výsledek těchto konkrétních voleb.

Jan Keller
poslanec Evropského parlamentu za ČSSD

V roce 1985 vyšla ve Francii kniha *La Gauche bouge (Levice v pohybu)*, mezi jejíž autory patří současný prezident François Hollande. Francouzská politika se dosud jednoznačně pohybuje v rámci programu, který byl v této knize výtčen. Spočívá ve spolupráci středových socialistů se středovou pravíci. Součástí této spolupráce je orientace na vyšší integraci Evropské unie.

Na tomto programu se nic nezměnilo ani poté, co se stalo zjevným, že o podstatných věcech týkajících se celé EU se nerozhoduje v Paříži, nýbrž v Berlíně.

V poslední době dochází k masivnímu odklonu tradičních voličů z tzv. lidových vrstev od socialistů ke hnutí Marine Le Pen. Tento odklon se výrazně urychlil vlivem migrační krize. Bez ohledu na výsledek letošních prezidentských voleb je velice pravděpodobné, že propad socialistů bude pokračovat. Je otázka, jak budou reagovat politici pravého středu na ztrátu svého levicového partnera. Mohou buď pokračovat v dosavadním kopírování německé politiky, anebo se snažit o radikálnější změnu kurzu ve snaze odlákat Francouze od podpory strany Marine Le Pen.

V dohledné době je nejpravděpodobnější jen velice mírná změna rétoriky středové pravice spoléhající se i nadále na podporu svého slabnoucího levicového partnera. Strana Marine Le Pen přitom nedokáže ani přes nárůst hlasů zejména nižších příjmových vrstev sama v několika příštích letech bez jediného potenciálního koaličního partnera směřování francouzské politiky výrazněji ovlivnit. Francie si zvykne na roli

slabšího spojence Německa při budování stále více integrovaného jádra vícerychlostní Evropy. O tom, zda se stane součástí tohoto jádra také Česká republika, se nebude rozhodovat v Paříži a už vůbec ne v Praze.

Lenka Zlámalová
analytička Echo24.cz

Zásadní změna francouzské politiky možná je. V zemi je po ní velmi silná poptávka. Dokonce bych řekla, že je na tu změnu Francie víc nastartovaná, než byla Británie na brexit nebo Amerika na Donalda Trumpa. Francouzi mají už delší dobu pocit, že prožívají úpadek. Jak civilizační, kdy mají dojem, že Francie je čím dál méně francouzská a čím dál víc muslimská. Zároveň si uvědomují, že prožívají ekonomický úpadek.

Den před islamistickým masakrem v Nice vystoupil v parlamentu šéf civilní rozvědky Patrick Calver. Větším rizikem než terorismus je podle něj v této chvíli pro Francii konfrontace mezi muslimskými extremisty a identitární krajní pravíci. Situace ve Francii se ocitla na „hraně nože“. Myslím, že se nevyhneme konfrontaci. Ještě jeden dva teroristické útoky, a stane se to,“ řekl Calver v rozhovoru pro deník *Le Figaro*.

Francouzi jsou připraveni jak v ekonomice, tak v migrační a bezpečnostní politice, hlasovat pro věci, které ještě nedávno byly nepředstavitelné. Francouzská společnost je nesrovnatelně méně progresivistická a politicky korektní než Německo, Británie nebo Spojené státy. Voliči jsou ale zároveň mimořádně těkaví a neodpouští chyby.

Donedávna to vypadalo, že tu zásadní změnu politiky představuje konzervativní republikán Francois Fillon. Kombinace ekonomického thatcheriána, migračního jestřába (odmítal tvrdě přistěhovalecké nápady Angely Merkelové) a katolického sociálního konzervativce se silným odporem k progresivismu přesně odpovídá politické poptávce doby. Obvinění z financování manželky z poslaneckých peněz ale jeho vyhlídky a tím i šanci na radikální změnu politiky podstatně klesly. Emmanuel Macron připomíná názorovou flexibilitou Andreje Babiše. Marine Le Penová je svou hospodářskou etastickou politikou nalevo od velké části evropské levice.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

V demokratické Evropě platívalo, že změnu politiky si svými hlasy vynucovali voliči. Zdálo by se tedy, že zásadní změna francouzské politiky je možná tehdy, až si

francouzští voliči něco takového budou skutečně přát. Průběžné výsledky průzkumů veřejných preferencí takové nálady dlouhodobě signalizují a proto i do jistého okamžiku potvrzovaly, že účastníci druhého kola prezidentské volby by téměř s určitostí mohla být dvojice Marine Le Penová a zástupce konzervativní pravice François Fillon.

Co si ovšem přejí běžní voliči, to si ale zjevně nepřejí francouzská média a vlivové intelektuální kruhy. Pro ty jsou oba kandidáti z různých důvodů nepřijatelní. Le Penovou pomlouvají jako „krajně nacionalistickou“ a „protievropskou“, Fillona nenávidí, protože je podle nich nadměrně „katolicky konzervativním“. Úspěch Le Penové si navíc (v kontextu jejího slibu, že v případě svého vítězství je rozhodnuta vyhlásit referendum o setrvání Francie v EU) už vůbec nepřeje ani „bruselské politbyro“, které se stále nemůže vymanit z pro ně traumatického výsledku britského referenda.

Součtem všech těchto „nechtění“ je nemilosrdná mediální kampaň, které byli a jsou jak Le Penová, tak Fillon vystaveni. Prozatím je průběžným výsledkem oné brutální kampaně zásadní poškození Fillona, jeho faktické vyřazení z reálné soutěže a nahrazení pro média i establishment „přijatelnějším“ - ale blátivým - Emmanuelem Macronem. I útoky, z Francie i Bruselu, na výraznou kandidátku Národní fronty Le Penovou nepolevují, její popularitě to prozatím naštěstí nijak zřetelně neškodí.

Z těchto příkladů je zjevné, že jarní francouzské prezidentské volby *nesmí* dopadnout „jakkoliv“ - *musí* za každou cenu dopadnout tak, aby byla vyloučena každá možnost, jenž by mohla (zejména skrze politiku Marine Le Penové) vést k významné změně francouzské, především zahraniční, politiky.

Klíčovou otázkou však je, nakolik jsou již i francouzští voliči otrlí vůči prefabrikovaným a ohavným antikampaním médií a elit, a nakolik i ve Francii nazrála atmosféra „vzpoury“. Odvaha Francouzů rozhodnout se svobodně pro zásadní politickou změnu by se tak podobala vůli Britů i Američanů svobodně hlasovat pro změnu.

Podobný otřes ve Francii by byl pozitivním signálem – pro Francii samotnou i pro možnost nadějí na lepší budoucnost kontinentální Evropy.

Zdeněk Müller
arabista, Paříž

Nějaká změna jistě přijde, ale váhám vsadit na takovou, která by znamenala kupříkladu odklon od francouzsko-německého spojení jako základu evropské integrace. Heslo „Francouzi a Francie především“, které

zaznívá z krajní pravice i extrémních proudů levice, pozbývá ostrosti jak v představách hlavní pravice strany Republikáni, tak i u francouzských socialistů, byť jejich slovo je dnes silně oslabeno vnitrostranickými spory a kritickým pohledem občanstva na právě končící Hollandovu pětiletku.

Francie potřebuje Evropu, aby zůstala velkou, je možná laciná fráze, kterou po desetiletí používají hlavní politické síly země, aby varovaly před alternativními kroky do neznáma. Veřejnost, byť v mnoha anketách dávající najevo nespokojenost s tím či oním v rámci fungování EU, zřejmě ani letos razantně nevsadí na výhradně domácí cestu do budoucna.

Elias Canetti tvrdí ve svém opusu „Masa a moc“, že masovým symbolem Francouzů je „jejich revoluce“. Vždy vítězná bez ohledu na výsledky, neboť poraženými bývají jen její generálové. Podle Canettiho vzorce by Francouzi byli ochotni jít do revoluce (dnes řekněme do „zásadní změny“) za předpokladu, že o důsledcích takového kroku nebudou mnoho přemýšlet. Panuje dnes takové naladění? Ne tak docela, i když...

Od poloviny 90. let nabývá ve Francii na váze tendence „deideologizace“ politiky. Jinými slovy slábne politické a ideové přesvědčení jako vodítko pro rozhodování voličstva a rází se bezprostřední skupinové a dílčí zájmy. Ruku v ruce s tím kráčí vzestup nezájmu o celostátní politické záležitosti, odsuzování politiky jako polikaření, superkritika politiků a nedůvěra k hlavním sdělovacím prostředkům braným jako nástroj rafinovaného klamání veřejnosti. Znechucení elitami, experty a žurnalisty vytváří podhoubí, na němž se daří protestním hlasům a z něhož se množí tzv. „prafisté“, jak tento druh francouzských občanů nazval ve své poslední knížce politolog Brice Teinturier. Jedná se o ty, kteří „nechtějí už nic dělat“, „kašlou na to“, „je jim to fuk“.

„Prafismus“, možná jen reflexe prostého životního egoismu, se projevuje paradoxně. Utvazuje u občanů nezájem, přetváří pocit bezmoci něco změnit v jistotu a zároveň vyklízí prostor, do něhož se šíří krajnosti. Jejich zastánci, kterým nechybí „ideové přesvědčení“ a chodí volit, jsou sice v menšině, ale volební neúčast „prafistů“ a množící se protestní hlasy opakovaně zvyšují volební skóre „zásadní změny“. Francie tak může dospět k nějakému přelomu navzdory tomu, že na něco takového není ani valně naladěna, ani připravena.

Tomáš Břicháček
právník a publicista

Jedinou silou, která by mohla přinést skutečnou změnu, je podle mě Národní fronta Marine Le Penové, a to pokud by

zabodovala v prezidentských i parlamentních volbách. Obávám se nicméně, že v dvoukolovém systému, který se uplatní v obou případech, se všichni zastánci starých pořádků spojí proti této alternativě. Do druhého kola prezidentských voleb po mediálně-justiční popravě umírněného konzervativního kandidáta Françoise Fillona postoupí levicový liberál a nadšený „Evropan“ Emmanuel Macron, a výsledek tím bude dán.

Francie je více než čtyři desetiletí baštou vzorného „evropanství“ v bruselském smyslu a pevnou součástí motoru integračních procesů. Letošní volby na tom bohužel asi nic nezmění. Je to velká škoda. Francie jako klíčový členský stát – ačkoli je v tandemu s Německem slabší než v minulosti a i když role jednotlivých států je obecně slabší než v počátcích integrace – má stále potenciál významným způsobem spolurozhodovat o základním nasměrování EU a vychýlit jej k zesílení, či naopak zpomalení centralizace.

V současné situaci, kdy se Unie po britském referendu a na pozadí dalších vnitřních problémů (včetně migrační a dluhové krize) nachází ve stavu dezorientace a tápání, touto volbou se spíše. Le Penová by přinesla velký zvrat a destabilizaci zabetonovaných unijních struktur, Fillon alespoň rozumnější přístup. S Macronem si Brusel zase jednou bude moci oddechnout. Pro tentokrát. – Rád bych se však mýlil stejně jako v anketě o brexitu.

Aleš Valenta

Institut Václava Klause

Ve Francii došlo po válce ke dvěma podstatným proměnám politiky – zavedením prezidentského systému za Gaulla a vstupem do EU, kdy Francie ztratila svou suverenitu. Další přelom může nastat jedině odchodem z eurozóny, popř. z Evropské unie. Takto radikální program má pouze Národní fronta, která požaduje plné obnovení státní suverenity Francie včetně primátu francouzského práva před evropským, drastickou redukcí imigrace, spojenou s plnou kontrolou státních hranic, jakož i obnovení vlastní měnové politiky a znovuzavedení franku.

Kandidát strany Republikáni François Fillon předestřel v loňském roce ambiciózní a na francouzské poměry velmi odvážný program ekonomické liberalizace. Rovněž avizoval zlepšení vztahu s Ruskem a konzervativní obrát v oblasti rodinné politiky a vzdělání, ale ve stěžejní otázce vztahu k EU by nejspíše zůstalo vše při starém. Po skandálu, který vypukl kolem financování asistentů služeb jeho manželky, jsou však Fillonovy šance na postoupit do druhého kola voleb minimální.

Ve druhém kole se tak nejspíše utkají kandidát politického středu, předseda hnutí *En marche* Emmanuel Macron, a předsedkyně *Front national* Marine Le Penová, jejíž šance jsou však minimální. Francouzské (a evropské) elity již měsíce bijí na poplach před ohrožením evropského projektu. Předseda vlády B. Cazeneuve se netají tím, že považuje za svou povinnost bojovat proti Národní frontě, prokuratura vede několik vyšetřování proti Le Penové a jejím spolupracovníkům ve finančních záležitostech, nejčtenější deník *Le Monde* proti ní rozjel brutální difamační kampaň. Politická mobilizace proti Národní frontě se v příštích týdnech nepochybně ještě vypuňuje. Za této situace by se vítězství Le Penové a fundamentální obrát ve francouzské politice rovnaly zázraku.

Miroslav Novák

profesor politikologie,
CEVRO Institut

O francouzských prezidentských volbách máme jen dvě jistoty a obě se týkají kandidátky Národní fronty Marine Le Pen: 1. dostane se do rozhodujícího druhého kola, kam postupují dva nejméně úspěšnější z prvního kola. 2. v druhém kole bude v každém případě poražena. Jde o to, komu se spolu s ní podaří do druhého kola postoupit. O tom rozhodne Sarkozyho ex-premiér François Fillon, který překvapivě s přehledem porazil v historicky prvních primárkách republikánů a pravého středu Alaina Juppého, ex-premiéra za Chiraca.

Fillonova konzervativní vize vzbudila ve Francii velké naděje. Ale poté, co se uveřejnilo, že zaměstnával z veřejných peněz svou ženu a dvě ze svých dětí, v preferencích spadl na třetí místo, což by na postup do druhého kola nestačilo. Fillon je předvolaný na 15. 3. k soudu, vzdát se své kandidatury však zatím nechce. Pokud nakonec Fillon svou kandidaturu stáhne, aby pravici nepřijal o vítězství, do druhého kola by postoupil druhý z primárek Juppé a stal se prezidentem. 6. 3. však Juppé oznámil, že kandidovat nebude. Zůstane-li Fillon kandidátem, do druhého kola postoupí a prezidentem se stane Emmanuel Macron, ex-ministr hospodářství v socialistické vládě za Hollanda.

Macronovi není ještě čtyřicet a socialistických primárek se nezúčastnil. Hlásí se ke středu, je pro vstřícnou politiku k imigraci a označil francouzský kolonialismus v Alžírsku za „zločin proti lidskosti“. Žádnou z dvou velkých stran za sebou nemá, podporil ho však centrista François Bayrou, kandidát v minulých třech prezidentských volbách.

Volby do dolní komory se konají několik týdnů po prezidentských. Zpravidla v nich

vítězí strana, jejíž kandidát předtím vyhrál volby prezidenta. Ale které by pomohlo Macronovo vítězství? Zavedení primárek ve Francii každopádně nebylo domyšlené.

Michaela Ševčíková

Národohospodářská
fakulta VŠE

Předpokládá se, že prezidentské volby v roce 2017 budou klíčovou událostí. Mohou, ale nemusí. Každopádně platí, že v zemi galského kohouta vládne vysoká nespokojenost s politickou reprezentací, stylem vládnutí a zejména ekonomickým stavem země. I přes počáteční velké sliby jejího establishmentu se země již více jak dvě dekády neubírá ve prospěch zvyšování obecného blaha svých občanů. Úřad stávajícího prezidenta F. Hollanda se těší nejmenší oblibě od druhé světové války.

Na základě francouzského volebního systému mají kontroverzní či silně vyhranění kandidáti, jako je např. Marine Le Penová, těžší francouzské volby vyhrát. Na druhou stranu by její úspěch předznamenal obrát nejenom v domácí politice (podpora protekcionismu a omezení imigrace), ale také konec stávající podoby evropské integrace. Předsedkyně Národní fronty má dva cíle. Vymanit Francii z jednotné měny a uspořádat referendum o členství Francie v EU. V obou případech by mohla být úspěšná.

Očekává se však, že v druhém kolem nakonec zvítězí některý z tzv. „přijatelnějších“ kandidátů jako Emanuel Macron či François Fillon. I když kdo ví, jak tímto mohou zamíchat v současné době vyplouvající, byť možná uměle vytvořené skandály. První z nich sám sebe označuje za liberála, v mnoha oblastech ho to ale táhne doleva. Nepotěší také jeho představy o evropské hospodářské vládě a fiskálních transferech ve prospěch chudších členů zemí eurozóny, které Macron považuje za nevyhnutelné. Naproti tomu François Fillon, obdivovatel Margaret Thatcherové, chce razit tvrdší ekonomické reformy, které by měly mít pozitivní dopad na trh práce. Bývá mu ale některými vytýkáno až příliš vstřícný postoj vůči Ruské federaci. K evropskému projektu volí spíše smířlivou rétoriku.

Prezidentskými volbami zašla sláva oprávněna nebude. Francouzské konkurenceschopnosti už dávno ujel vlak, nezaměstnanost převyšuje unijní průměr a země je čím dál více zadlužená. Špatné to vyhlídky, ale stále může být hůře. A na to velmi často některé politické reprezentace čekají, než přistoupí k opravdovým reformám. Nakonec svědky žádného politického zeměměřeni nebudeme, pokud by tedy náhodou neuspěla kandidátka Národní fronty. ▶

Petr Kaniok,
Fakulta sociálních studií
MU

Těžko říct, co je myšleno jako zásadní změna a v jaké rovině francouzské politiky by měla či mohla nastat. Ačkoliv bývá Francie považována za zemi se silným prezidentem, nejedná se v tomto smyslu o evropský obtisk Spojených států amerických. Důvod je již jen to, že ve Francii je zcela jiný stranický systém a prezident se volí jinak. Neboli, Francie není dvoustranná a prezidentské volby nejsou ve stejný okamžik jako volby parlamentní. A každý kandidát či kandidátka by museli pro svou případnou radikální změnu získat podporu parlamentu, což se nejeví jako pravděpodobné.

Těžko se domnívat, že po hypotetickém vítězství Le Penové by - poté, co by nejspíše rozpustila Národní shromáždění - voliči zvolili sněmovnu, která by ji podporovala. Troufám si tvrdit, že by se spíše lekli své odvahy a podpořili by středové strany. Stejně tak v případě Macrona, komety posledních týdnů. Žádný centristický kandidát se ještě francouzským prezidentem nestal. Bude-li jim Macron, bude muset rovněž fungovat s parlamentem, který mu zcela na ruku nepůjde. Stručně řečeno, Francii nejspíše čeká nějaká podoba kohabitance a složitého dojednávání kompromisů. Zásadní změna, ať si pod ní každý dosadí, co je mu libo, je značně nepravděpodobná.

Michal Mocek
redaktor deníku Právo

Zásadní změny slibují snad všichni kandidáti, kteří jdou do prezidentských voleb ve Francii. Zástupce umírněné pravice Francois Fillon se chce tvrdě nabourat do státu, který je v zemi tradičně silný. Kandidát levice Benoît Hamon si bere na mušku hospodářskou nerovnost. A „nestranický“ Emmanuel Macron, donedávna člen socialistické vlády, slibuje snížit daně podnikům, omezit výdaje státu, zavádět strukturální reformy...

Kdo ví, co z naslibovaného přežije volby. A to ne proto, že by kandidáti změnu nechtěli. Zkusme si představit, co může potkat třeba čtvrtého vážného uchazeče, šéfu Národní fronty Marine Le Penovou, která chce snad nejradikálnější rozchod s dosavadním politickým kurzem své země. Její vyhlídky na vítězství jsou slabé, nikoli však nulové. Pokud se objeví další aféry podobné té, která zasáhla donedávna nejslibnějšího Fillona, může se cesta do Elysejského paláce otevřít i jí. Jenže co pak?

Ačkoli je prezident Francie silný, sám vládnout nemůže. Potřebuje také většinu v parlamentu. A i když se o nových poslancích bude hlasovat doslova ve stínu prezidentských voleb, není příliš reálné, že by její strana většinu získala. Pravděpodobnější je, že odpůrci Le Penové udělají vše, aby proti ní postavili „hradbu“ aspoň na půdě Národního shromáždění. Výsledkem by pak dost možná bylo takové ochromení moci, jaké neexistovalo ani v dobách, kdy byl hlavou státu příslušník levice a premiérem umírněný pravičák či naopak.

Na síly statu quo však narazí i soupeři Le Penové. Asi nejvíce radikální Macron, jemuž se teď dávají největší šance na výhru. Ten dokonce nemá za sebou ani vlastní stranu. Musí doufat, že se nějaká vynoří z voleb. Ale i když se vynoří, může se pro něj snadno stát bolehlavem. Rychlokvašené partaje nebývají příliš použitelné ani k vládnutí, natož k zásadním změnám.

Ladislava Chateau
esejistka, Paříž

Národní povahy existují. Francouzi nemají příliš rádi klid, rádi revoltují; revoltují proti monarchii, křesťanství, republice, levici i pravici. Za okupace, Otto Abetz, německý vyslanec v Paříži, proslul větou: *Ve Francii jsou tři neporazitelné mocnosti: komunisté, večírky a Nouvelle Revue Française*, N. R. F. Dovolím si jeho výrok parafrázovat: *Ve Francii jsou tři mocnosti: odbory, fondy na podporu všeho možného (knih, časopisů, výroby klobás, sýrů i vína...) a aperitiv o sedm večer. Jak chcete takové zemi vládnout?* zeptal se jednou Charles de Gaulle a ten měl nějaké zkušenosti... Spíše se zdá, že od pádu Robespiera se marně ve Francii hledá recept na smír s oficiální mocí. Změna jistě bude, už proto, že Francouzi se budou zase vymezovat proti vládě, která z voleb vzejde. Neochvějně totiž platí jedno, *že Paříž je Paříž a vždy bude Paříž*, jak kdysi zpíval Maurice Chevalier.

Josef Brož
publicista

Poprvé v dějinách Páté republiky, kdy se k moci dostal generál Charles de Gaulle v roce 1958, to vypadá na všech frontách, že může dojít nejen ke změně francouzské politiky, ale přímo režimu. Politický tzv. semi-prezidentský systém, v němž se o moc dělí prezident s parlamentem, byl dosud držen politickými stranami levice a pravice. Socialistická strana (PS) udržovala společně s pravicovými uskupení – ať už se jednalo

o Sdružení pro republiku (RPR), Svaz pro lidové hnutí (UMP) nebo Republikány (LR) – politický režim.

Pět zásadních kandidátů v dvoukolových přímých prezidentských volbách (23. dubna a 7. května, viz dekret č. 2017-223) má přímo explicitně vyjádřenou snahu po politické změně. Bojovat proti systému je módní, mluví o tom všichni kandidáti.

Změna globálního kontextu (řecká krize, brexit, volba Donalda Trumpa) posílila hlasy, jež volají po „odchodu odcházejících“ (sortir les sortantes), jak kdysi říkal politik Pierre Poujade (1920-2003). Krajně levicový kandidát Jean-Luc Mélenchon používá dnes podobně laděný slogan: *Vypadněte!* Ve Francii posilují tendence populistické a extrémní.

Marine Le Penová, předsedkyně Národní fronty, se pohybuje ve výzkumech vysoce – počátkem března kolem 27 %: nikdo nepochybuje, že se dostane do druhého kola. Zda s ní bude François Fillon, kandidát Republikánů (LR), který aférami ztrácí, nebo politická kometa Emmanuel Macron, vzešlá z lůna vládní levice, jež stále roste, není jisté. Všichni kandidáti, včetně Benoîta Hamona, radikálního kandidáta socialistů, vystupují zkrátka protisystémově. Trend posilují všichni a změna je, zdá se, opravdu na pořadu dne. Přichází čas Šesté republiky?

František Mrázek
historik

I když se minimálně dva politické subjekty ve Francii prezentují jako „opoziční proti stávajícímu režimu“ – především Národní fronta (FN) Marine Le Penové a hnutí „Vpřed“ Emmanuela Macrona - lze se na základě řady indicií domnívat, že volby zásadní změnu nepřinesou.

FN by i v případě vítězství s velkou pravděpodobností nenašla potřebnou podporu v parlamentu k prosazení svých cílů (možná s výjimkou referenda o odchodu z EU). Macron svým krédem „ani vpravo, ani vlevo“ de facto pokračuje v politice, kterou neoficiálně či skrytě prosazovali už dva poslední prezidenti – Nicolas Sarkozy a François Hollande - usilující o získání podpory napříč politickým spektrem. To byl ale jeden z důvodů, proč jejich politika nebyla úspěšná, jak píše politolog Christophe Barbier v knize „Dva prezidenti k ničemu“.

Ačkoli Macron získává díky svému charismatu stoupence nejen mezi občany a významnými osobnostmi, ale i napříč politickými stranami (kromě části socialistů získal například podporu centristického politika Françoise Bayroua či pravicového expremiéra Dominique de Villepina za to, že „je jediným kandidátem, který se obrací

na všechny Francouze“), nicméně lze těžko předpokládat, že by se mu podařilo v případě zvolení překonat různé zájmy jednotlivých politických subjektů. Obzvláště, když se F. Hollandovi nepodařilo naplnit ani vlastní program, ač měl na počátku své vlády podporu levicové většiny v parlamentu. Zásadní změnu ale bude možno očekávat,

pokud se neosvědčí „nový“ experiment Macrona či krizi prohloubí jiný kandidát. A je nasnadě, kdo by z další frustrace voličů nejvíce profitoval.

Je ale také možné, že Francouzi, mnohokrát zklamaní nesplněnými sliby ze strany pravice i levice, ocení Macronovu otevřenou snahu o jakýsi kompromis či sjednocení, na

který tradičně slyší. Nedá se tedy vyloučit, že se prosadí „nová politika“ řízení země z centristických pozic, jež by díky Macronově charismatu mohla být úspěšnější, než tomu bylo v případech předcházejících ideologických konfrontací mezi pravíci a levíci, i když nelze předpokládat zcela bezkonfliktní vývoj.

Migrační krize je problémem Evropské unie

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Unie ve víru migrační krize. Tak se jmenuje nová publikace IVK našeho spolupracovníka Tomáše Břicháčka. O této knize a o tématu, kterým se kniha zabývá, byl poslední seminář IVK, jehož účastníci zaplnili sál Autoklubu 14. února 2017. Seminář moderoval Václav Klaus a autor knihy byl jediným řečníkem.

Ve svém úvodním slově Václav Klaus poděkoval Břicháčkovi za jeho práci a především za to, že se jako právník zabývá podrobnostmi unijního práva, od kterého se ostatní kritici evropské integrace předem odtahují, a Břicháček je jedním z mála, kdo si dá práci se touto často nevábnou tematikou zabývat. Václav Klaus také ocenil, že primárně nejde o x-tou knihu o projevech migrační vlny, ale že se Břicháček zabývá právě neblahou rolí unijních struktur, a proto jen v přehodnocení této zničující unijní politiky správně vidí možné řešení dopadů migrace.

Břicháček se nicméně nevyhnul alespoň v úvodu zmapování velikosti a struktury migrační invaze. Představil několik grafů a tabulek, z nichž bylo zjevné, které země

jsou nejvíc zasaženy a jaká je struktura ilegálních přistěhovalců podle věku, pohlaví a původu. V loňském roce vstoupilo do EU ilegálně více než 1 milion migrantů, letos více než 350 000. V roce 2015 bylo v EU podáno 1,25 milionu prvních žádostí o azyl, i letos to bude více než milion.

Poté už se Břicháček věnoval svému hlavnímu předmětu zájmu: role EU a Schengenu na vyvolání a eskalaci migrační vlny. Podle Břicháčka je třeba odmítnout pohodlný výklad, který podává migrační krizi jako výsledek vnějších okolností. Na jejím vzruchu nejenže měly podíl některé členské státy, jež aktivně přispěly k destabilizaci Blízkého východu a severní Afriky při „vývozu demokracie“, a později Německo svým faktickým pozváním Syřanů. Vina v podstatné míře leží na samotné Unii. Byl to zaprvé dosažený stupeň centralizace v podobě Schengenu a s ním související nastavení unijních pravomocí v oblasti azylové a přistěhovalecké politiky, a zadruhé jednání unijních institucí a elit tváří v tvář krizi.

Schengen, jak prokázal Břicháček, vlastně předsunul hranice Německa a dalších atraktivních migračních destinací do země na periferii a vytvořil magnet jednolitě průchodí Evropy. Okrajové státy kvůli tomu čelily vyšším migračním tlakům. Zároveň střežily hranice s menším nasazením, než kdyby šlo o jejich vlastní, protože systém

kolektivní neodpovědnosti jim umožnil přenášet břemeno na ostatní.

V Evropě, ve které byl každý stát odpovědný za ostrahu svých hranic a kde každý stát měl svou vlastní azylovou a přistěhovaleckou politiku, byla migrace problémem každého z nich. Projekt „Evropy bez hranic“ uvrhl země do nepřiměřené vzájemné závislosti. Vzniklo uspořádání, v němž nevládnutá imigrace a bezpečnostní hrozby v každém státě jsou problémem všech a kde je – slovy samotné Evropské komise – řetěz silný jako jeho nejslabší článek. Schengen členskými státy znesnadnil úkol chránit svoje území a vést autonomní azylovou a přistěhovaleckou politiku a odkázal je na řešení na centrální úrovni. Dosažený vývoj přitom ukazuje, že bruselské centrum je v řešení migračních toků a bezpečnostních otázek neefektivní, bezradné a utápějící se v chaosu.

Břicháček připomenul, že varování kritiků před důsledky „Evropy bez hranic“ zněly dlouho jen teoreticky. Lidé ukolébání ve svém pohodlí potřebovali silný otřes, který by tyto konsekvence učinil hmatatelnými. Současná krize a stejně tak iniciativy, kterými se Unie snaží o její uchopení, takový impulz poskytují. Veřejnost si začíná uvědomovat, že ony ušetřené tři minuty ve frontě na hraničním přechodu jsou v lichvářsky hrubém nepochopěním k nákladům, které s sebou nesou.

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí knihu historika **Aleše Valenty** „**Jeden rok konzervativní publicistiky**“ (2017). Jde o souhrn textů uveřejněných na publicistickém portálu Neviditelný pes, v Literárních novinách, v kulturním časopise Kontexty a od července 2016 také na webových stránkách Institutu Václava Klause. Autor působil do června 2016 jako nezávislý publicista, od července 2016 je politickým analytikem Institutu Václava Klause.

200 stran, cena 100 Kč.

objednávky na: www.institutvk.cz

Vinu za všechny negativní dopady přílivu ilegálních přistěhovalců klade Břicháček orgánům Evropské unie. Zatímco většina občanů by od svých vůdců očekávala, že učiní vše pro zastavení migrační vlny, představy unijního establishmentu jdou jiným směrem. Zamezení masové imigrace není cíl, který by v jeho diskursu stál v popředí. Tam se pod nánošem mlhavých hesel, jako je účinné řízení migračních toků, řádná správa hranic, strukturovanější přístup EU k výzvám migrace, solidarita, spravedlivá a udržitelná společná azylová politika apod., neuspořádaně mísí řada východisek, navzájem obtížně slučitelných.

Břicháček si všiml, jak pozorujeme útlouctnost vůči běžencům, zdůrazňování potřeby poskytnout pomoc, snahu líčit je výhradně v pozitivních barvách, vyzdvihování kladů migrace („uprchlíci vítání“). Vřelost k migrantům je prezentována jako občanská ctnost a součást evropských hodnot. Jakákoli kritika a obavy lidí jsou nežádoucí a získávají nálepky jako xenofobie, populismus, nacionalismus, předsudky.

Odhodlání zachránit za každou cenu Schengen je podle Břicháčka jádrem problému. Schengen je veleben exaltovaněji než dříve – jako výdobytek, „jedinečný symbol evropské integrace“, „jeden z nejvýznamnějších úspěchů evropské integrace“ apod. Jeho záchrana je kladena výše než zastavení toku migrantů. Marně bychom hledali cokoli, co by připomínalo kritické zamýšlení nad rolí tohoto projektu při vzniku migrační krize. Třetím směrem je obligátní volání po „více Evropy“, „více Unie“. Nová „blahodárná krize“ by měla být vytěžena pro posílení bruselského centra, pro další posun EU ke státnímu útvaru. Veškeré neúspěchy ve zvládnutí imigrační krize jsou přičítány neochotě členských států postupovat jednotně.

Přístup k migrační krizi ukazuje, že doktrína stále užíjí unie s moderním levicovým pokrokářstvím představuje přes své volání po „více Evropy“ nebezpečnou destruktivní ideologii, která ohrožuje Evropu jako civilizační okruh. Nabourává její obranyschopnost proti nebezpečí z vnějšku, kterému se naopak podbízí. Uvnitř pak svými sociálními experimenty (na vlnách ideologie gender, kultu sexuálních menšin, anti-diskriminace, multikulturalismu, politické korektnosti) vytváří cestu k antiutopické společnosti, která už nebude tím, co by za obranu stálo.

Co podle Břicháčka EU nabízí jako řešení? Z Bruselu v reakci na krizi vzešla řada návrhů právních předpisů, z nichž se v rámci těžkopádných rozhodovacích procesů a při rozdílných názorech jednotlivých států zatím podařilo realizovat velmi málo. Tyto iniciativy můžeme rozčlenit do hlavních tematických okruhů: operativní a finanční podpora členským státům; přerozdělování migrantů mezi členskými státy; další harmonizace azylové politiky; více integrovaná správa vnějších

hranic; rozšíření legálních cest migrace; spolupráce se třetími zeměmi.

Klíčovou položkou je přerozdělování migrantů. Zatím se podařilo prosadit dvě dočasná nouzová schémata na přerozdělení 160 000 žadatelů o azyl – první na základě „dobrovolných“ závazků členských států, druhé již podle povinných kvót. Komise nyní prosazuje trvalý mechanismus, který by z kvót udělal součást unijního azylového systému. Myšlenka, že státům budou bez jejich souhlasu přidělováni unijními orgány migranti bez možnosti rozhodovat o jejich počtu, o tom, z jakého civilizačního prostředí přicházejí, aniž by mohly zohlednit potřeby svého pracovního trhu, systémů sociálního zabezpečení, bezpečnosti občanů či udržení homogenity společnosti, je děsivá.

V rámci snahy o integrovanější správu vnějších hranic Unie přikročila k ustavení Evropské pohraniční a pobřežní stráže. Ta ale naopak migranty do Evropy přivádí. Opatřením z oblasti spolupráce s třetími státy je dohoda s Tureckem z března 2016. V současné chvíli od dalšího nezvladatelného přílivu běženců chrání EU právě drazé koupená pomoc Turků. To znamená, že Unie ochranu svých hranic zajišťuje na bázi „outsourcingu“. Základním problémem tohoto řešení je jeho křehkost a rizika vyplývající z případného zrušení vízové povinnosti pro Turecko, jež bylo slíbeno jako jedna z protíhodnot.

Břicháček ale migrační krizi vidí v kontextu, jako součást krize mnohem širší. Krize je podle něj jedním ze základních rozměrů velké havárie evropského centralismu. Při vši své závažnosti však představuje pouhý střípek mnohem dalekosáhlejšího rozvratu.

A jaké vidí Břicháček východisko? Unijní elity ani ve světle migrační krize, ani po brexitu nejeví známky sebereflexe či snahy o změnu kurzu. Jejich recepty směřují naopak k utužení kurzu a zrychlení plavby. Jak jinak si vyložit Junckerova slova o potřebě rychlého rozšíření eura do všech členských států, návrhy na centralizaci azylové politiky, snahy o budování evropské armády nebo pokračování tlaku na Polsko v rámci nedůstojné hry o „právní stát“?, ptá se Břicháček a odpovídá

si: je zřejmé, že rozumného uspořádání v Evropě nelze dosáhnout na základech současné Unie, ale pouze na jejích troskách. Evropa potřebuje nové uspořádání – platformu pro regionální hospodářskou spolupráci, která bude prosta programového centralismu, ambic k vytvoření evropského státu, panevropského nacionalismu, hraní si na demokracii na nadstátní úrovni, megalomanských projektů, přerozdělování problémů a sociálního inženýrství.

Po Břicháčkově přednášce se rozvinula polemická diskuse. Jiří Weigl označil migrační krizi za katastrofální důsledek evropské integrace. Upozornil na poněkud opomenutou migrační vlnu, na vylidňování unie na východě: v Pobaltí, Bulharsku či Rumunsku. To je podle Weigla také důsledkem Schengenu. Podle Pavla Řežábka se lidé ze Sýrie u nás nebudou integrovat tak dobře jako Ukrajinci či Vietnamci. Ivo Střežek vyzdvihl závěry Břicháčkovy knihy včetně doporučení zrušit Evropský parlament a Komisi. Břicháčkovy závěry podle Střežka vypadají revolučně a bez zásadních politických změn uvnitř členských států to nepůjde. Poslanec Marek Černoch se zeptal, jaký názor má prezident na australský imigrační model. Václav Klaus rozhodně odpověděl, že taková otázka je irrelevantní, dokud jsme členy EU a Schengenu, protože nedisponujeme suverénní imigrační politikou. Kamil Janáček označil Německo za hegemonu Evropy a EU za projekt německé dominance. Ladislav Jakl uvedl, že dohodu s Tureckem EU ve skutečnosti nepotřebuje, státy EU mají nástroje, jak nepustit na své území nikoho. Jenže to by muselo přijít explicitní politické přehodnocení dosavadního přístupu, zatímco alibistické přehodnocení problému na Turecko umožňuje unii dočasně migraci utlumit a přitom ponechat její příčinu, tedy vlastní politiku, nezměněnou a kdykoli obnovitelnou. Zbyněk Šonka argumentoval, že přerozdělování migrantů vyžaduje diktaturu. Václav Klaus uzavřel, že migrace je mimořádný jev, ne nárok. Přerozdělování migrantů je založeno na centrálním řízení a rozmisťování migrantů, ostatně Německo ho už na svém území praktikuje. ■

Předplatné na rok 2017

INSTITUT
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

Noví předplatitelé dostanou všechny publikace vydané v první polovině roku.

predplatne@institutvk.cz